

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/157/2018
Identifikačné číslo spisu: 7111218181
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7111218181.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. H. F., bývajúceho v F., J. č. XX, zastúpeného JUDr. Tiborom Sásfaiom, advokátom so sídlom v Košiciach, Fejova č. 4, proti žalovanej Sociálnej poisťovni Bratislava, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8 a 10, IČO: 30 807 484, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 40C/202/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. februára 2018 sp. zn. 5Co/380/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. mája 2017 č.k. 40C/202/2011-482 (v poradí druhým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti výpovede danej mu žalovanou listom z 8. marca 2011 podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (zákona č. 311/2001 Z.z., ďalej len „Zákonník práce“). Žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak po zistení, že žalobca bol zamestnancom žalovanej od 5. augusta 2002, naposledy v pracovnom zaradení samostatný referent špecialista na odbore úrazového poistenia. Žalovaná so žalobcom skončila pracovný pomer výpoveďou z pracovného pomeru z 8. marca 2011 podľa § 63 ods.1 písm. b/ Zák. práce pre nadbytočnosť z dôvodu zmeny organizačného poriadku Sociálnej poisťovne účinnéj k 1. marcu 2011 na základe určeného počtu pracovných miest v súlade s rozpisom rozpočtu správneho fondu na rok 2011, ktorou došlo k zníženiu počtu pracovných miest v pobočke Sociálnej poisťovne v Košiciach (ďalej len SP) s tým, že žalovaná nemá možnosť žalobcu ďalej zamestnávať a jeho pracovný pomer skončí 30. júna 2011. Žalovaná doručovala žalobcovi výpoveď 8. marca 2011, kedy ju žalobca odmietol prevziať, čo súd ustálil ako deň doručenia výpovede. Písomné vyhotovenie výpovede žalobca prevzal 31. marca 2011. K námietke žalobcu, že k prerokovaniu výpovede so zástupcami zamestnancov nemohlo prísť pred doručením výpovede, keďže žiadosť žalovanej o prerokovanie skončenia pracovného pomeru výpoveďou so žalobcom je zaevidovaná v systéme evidencií všetkých písomností u žalovanej ASSR o 28 čísiel neskôr, ako je zaevidované skončenie pracovného pomeru výpoveďou, súd uviedol, že tvrdenie žalovanej a výpoveď svedkýň

ozrejmili spôsob evidencie písomností u žalovanej s tým, že je možné vybrať si číslo pripravovanej listiny vopred, prípadne zaevidovať písomnosť neskôr a toto tvrdenie zodpovedá aj faktickému zaevidovaniu ukončenia pracovného pomeru so žalobcom skôr, ako je zaevidovaná žiadosť o ukončenie pracovného pomeru. Z vykonaného dokazovania súd ustálil, že k doručeniu žiadosti o prerokovanie závodnému výboru došlo najneskôr o 9.00 hod. a ihneď po doručení tejto žiadosti došlo k jej prerokovaniu. Mal za preukázané, že skončenie pracovného pomeru so žalobcom bolo riadne prerokované a posudzoval ďalšie hmotnoprávne podmienky platnosti výpovede a to existenciu organizačnej zmeny, nadbytočnosť žalobcu v súvislosti s organizačnou zmenou a splnenie ponukovej povinnosti. Organizačnou zmenou, v dôsledku ktorej došlo k zníženiu počtu zamestnancov u žalovanej, bol príkaz generálneho riaditeľa SP 5/2011 s účinnosťou od 1. marca 2011, ktorým došlo k zrušeniu útvaru ekonomiky, prevádzky referát informatiky za účelom racionalizácie činnosti a zvýšenia efektívnosti práce organizačných útvarov, pobočiek Sociálnej poisťovne a zníženie počtu zamestnancov pobočiek Košice na 208 a súčasne došlo rozhodnutím - príkazom generálneho riaditeľa z 24. februára 2011 k zlúčeniu pobočiek Sociálnej poisťovne Košice I-IV a Košice okolie do pobočky Košice. Pre pobočku Košice bol stanovený počet zamestnancov 208 s tým, že riaditeľka pobočky stanovila počet na 209, keďže v pôvodnom rozpise 208 zamestnancov nebola zahrnutá. Žalobca bol zamestnaný na odbore úrazového poistenia pobočky Košice, kde bolo k 1. marcu 2011 na pobočke Košice 206 zamestnancov, z toho na odbore úrazového poistenia, kde bol zaradený žalobca, bolo 6 zamestnancov, na pobočke Košice okolie spolu 69 zamestnancov, z toho na odbore úrazového poistenia 2, spolu na pobočke Košice a Košice okolie k 1. marcu 2011 bolo 275 zamestnancov. Po organizačnej zmene bol stanovený počet zamestnancov na zlúčených pobočkách Košice a Košice okolie na odbore úrazového poistenia spolu z 8, (6+2) na 6, teda 2 zamestnanci boli nadbytoční. V dôsledku tejto organizačnej zmeny sa stal žalobca nadbytočným. Pokiaľ ide o splnenie ponukovej povinnosti, z vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že na základe predmetnej organizačnej zmeny prebiehalo hromadné prepúšťanie, žalovaná nemala pre žalobcu žiadne vhodné pracovné miesto. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že boli splnené všetky hmotnoprávne podmienky platnosti skončenia pracovného pomeru žalovanej so žalobcom výpoveďou a skončenie pracovného pomeru výpoveďou je platné. Žalobu preto v celom rozsahu ako nedôvodnú v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami (§ 252g ods. 1, § 42 ods. 1, § 59 ods. 12.4, § 61 ods. 1-4, § 63 ods. 1 písm. b/ , § 74, § 17 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom k 8. marcu 2011) zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle § 255 ods.1 CSP, žalovaná mala v spore úspech, preto jej priznal plnú náhradu trov konania proti žalobcovi, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa § 162 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 8. februára 2018 sp. zn. 5Co/380/2017 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce daná žalobcovi listom z 8. marca 2011 je neplatná. V prevyšujúcej časti ohľadom náhrady mzdy zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a v rozsahu zrušenia vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že vychádzal z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ktorý na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, ktoré ale nesprávne právne posúdil. Odvolací súd zdôraznil, že v civilnom sporovom konaní (o ktoré ide aj v preskúmvanej veci) sa uplatňuje prejednáca zásada ale s prihliadnutím na to, že ide o pracovný spor, je legitímny príklon k vyšetrovacej zásade a zamestnávateľ je povinný na tento účel poskytnúť súčinnosť. Aj v tomto konaní majú strany sporu jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú tieto procesné povinnosti účastníka, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena, ako aj nositeľa dôkazného bremena.

2.1. Z hľadiska skutkového stavu bolo v posudzovanej veci jednoznačne preukázané, že boli splnené hmotnoprávne podmienky platnej výpovede stanovené v § 61 ods.1, 2, 4 Zákonníka práce. Žalobcovi bola daná výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce z dôvodu nadbytočnosti. Žalovaná bola povinná preukázať, že: 1. nastali organizačné zmeny, 2. žalobca sa stal nadbytočným, 3. existuje príčinná súvislosť medzi organizačnými zmenami u žalovanej a výpoveďou žalobcu. Žalovaná tvrdila, že u nej nastali organizačné zmeny Príkazom GR SP č. 5/2011 z 24.2.2011 (č.l. 50 spisu) a Rozhodnutím GR SP č. BA-35087/2011 z 21.2.2 011 (č.l. 52 spisu). Z rozpisu priemerného evidenčného

prepočítaného počtu zamestnancov k 1.3.2011 (č.l. 54 spisu) a k 1.7.2011, po zlúčení s pobočkou Košice - okolie (č. l. 55 spisu) je evidentné, že znižovanie sa malo týkať organizačných útvarov: odboru kancelárie riaditeľa pobočky, kde pôvodných 30 miest sa malo znížiť na 18. Žalobca vykonával funkciu samostatného referenta - špecialistu na odbore úrazového poistenia (č.l. 5 spisu). V tomto odbore bol pôvodný počet pracovných miest 6, ktorý zostal nezmenený (č. l. 54, 55 spisu). Zo zápisu č. 3/2011 z porady riaditeľky SP, pobočka Košice z 3.3.2011 (č. l. 459 spisu) z bodu 3. vyplynulo, že v rámci novej organizačnej štruktúry SP aj v pobočke pod útvar riaditeľa prešiel odbor ekonomiky a referát informatiky. Zároveň boli zrušené oddelenia na odbore nemocenského poistenia, odbore dôchodkového poistenia, odbore lekárskej posudkovej činnosti. Na odbore poistného ostali 2 oddelenia, a to oddelenie registra a oddelenia výberu poistného osôb. Ostatní vedúci zamestnanci jednotlivých oddelení a útvarov budú začlenení pod príslušné organizačné útvary. Táto zmena mala platiť len do 30.6.2011. Od 1.7.2011 bola odsúhlasená organizačná štruktúra pobočky Košice: - Kancelária riaditeľa pobočky; Odbor poistného - 6 oddelení; Odbor vymáhania pohľadávok; Odbor úrazového poistenia; Odbor nemocenského poistenia - 2 oddelenia; Odbor dôchodkového poistenia - 2 oddelenia; Odbor lekárskej posudkovej činnosti; Odbor poistenia v nezamestnanosti a garančného poistenia. Celkový počet všetkých zamestnancov na pobočke Košice mal byť 208 (bez riaditeľa pobočky).

2.2. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že z prijatých organizačných zmien je zrejmy len znížený počet zamestnancov, nevyplýva z neho štruktúra zníženého počtu miest a už vôbec nie je zrejme, ako sa organizačné zmeny dotkli odboru úrazového poistenia. Zamestnávateľ vo svojom rozhodnutí nestanovil, aké pracovné miesta a na ktorých útvaroch zamestnávateľa sa rušia, prípadne mali byť zrušené ku dňu účinnosti organizačnej zmeny. Z organizačnej zmeny nie je možné zistiť celkový počet rovnakých pracovných miest, ktoré sa znižujú, ani individuálne určených pracovných miest, ktoré sa rušia. Následok uvedeného nedostatku spôsobuje, že Príkaz GR SP č. 5/2011 z 24.2.2011 a Rozhodnutie GR SP č. BA-35087/2011 z 21.2.2011 je nejasný a neurčitý, stanovuje len celkový počet miest. Mal za to, že na základe organizačnej zmeny nie je možné zistiť, či žalobca v čase dania výpovede sa stal nadbytočný a ani príčinnú súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca. Aby bol daný dôvod výpovede nestačí, aby bolo prijaté rozhodnutie o organizačných zmenách, ale musí byť jednoznačne preukázané, že v dôsledku nich sa zamestnanec stal nadbytočným. Z rozhodnutia zamestnávateľa o znížení počtu pracovných miest nevyplýva, že by sa toto opatrenie malo týkať i pracovného miesta žalobcu a nie je možné medzi ním a nadbytočnosťou žalobcu zistiť a určiť príčinnú súvislosť. Ak zamestnávateľ zrušuje určité pracovné miesto (funkciu), môže dať výpoveď z tohto dôvodu iba zamestnancovi pracujúcemu na zrušenom pracovnom mieste (funkcii), nie však inému zamestnancovi, ktorého pracovného miesta (funkcie) sa písomné rozhodnutie zamestnávateľa o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov výslovne nedotýka. Odvolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že žalovaná v konaní nepreukázala nadbytočnosť žalobcu, ani príčinnú súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou žalobcu, vzhľadom na uvedené uzavrel, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou dané žalobcovi listom z 8. marca 2011 je neplatné. Zároveň dodal, že súd síce nepreskúmava výber konkrétneho nadbytočného zamestnanca, avšak v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru prísne posudzuje splnenie všetkých hmotnoprávnych podmienok podanej výpovede (medzi ďalšie podmienky patrí povinnosť ponuky inej vhodnej práce a prerokovania výpovede so zástupcami zamestnancov), nesplnenie čo i len jednej z vyššie uvedených náležitostí má za následok určenie skončenia pracovného pomeru za neplatné. Podľa názoru odvolacieho súdu v posudzovanom spore nebola splnená hmotnoprávna podmienka a to prerokovanie výpovede so zástupcami zamestnancov, aj keď pre rozhodnutie o určení neplatnosti výpovede je postačujúce nesplnenie podmienky uvedenej v bode 34. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu - t. j. nepreukázanie nadbytočnosti žalobcu a príčinnej súvislosti medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou žalobcu.

Odvolací súd poukázal na to, že účelom tejto povinnosti zamestnávateľovi je poskytnúť ochranu zamestnancovi pred prípadným zneužívaním postavenia zamestnávateľa (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 72/2006 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 84/2007). Účinky splnenia tejto povinnosti zamestnávateľa nastanú, len ak je pri prerokovaní výpovede dôvod výpovede vymedzený tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. Prerokovanie výpovede zástupcami zamestnancov sa musí uskutočniť vždy vo vzťahu ku konkrétnemu výpovednému dôvodu, pričom za platnú možno

považovať len výpoveď, ktorej dôvod je totožný s výpovedným dôvodom. Prerokovaním sa rozumie taká forma spolupráce medzi príslušným odborovým orgánom a zamestnávateľom, pri ktorej sa prejednávajú všetky podstatné okruhy otázok skôr, než sa vo veci rozhodne; právo vo veci rozhodnúť má však iba zamestnávateľ (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/192/2007, uverejnené pod R 22/2008, sp. zn. 1Cdo/72/2006). Odvolací súd konštatoval, že základnou požiadavkou je, aby výpoveď bola prerokovaná spôsobom vylučujúcim pochybnosti o tom, aká konkrétne výpoveď a z akého dôvodu bola (neskôr) daná, preto pri prerokovaní je potrebné, aby bol jasný dôvod výpovede a organizačná zmena, ktorá je dôvodom výpovede. V posudzovanom spore všetky tri svedkyne Válenčáková, Ing. Kočíková a Bucová vypovedali, že k žiadosti o prerokovanie nemali žiadne listiny. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na právnu vetu judikátu R 47/2007, podľa ktorej „Účinky (prerokovania) nastanú len vtedy, ak žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie skončenia pracovného pomeru výpoveďou alebo priložený návrh na skončenie pracovného pomeru výpoveďou obsahujú náležitosti výpovede určené v § 61 ods. 2 Zákonníka práce. (R 47/2007). So zreteľom na uvedené uzavrel, že žalovaná nepreukázala, že výpoveď daná žalobcovi bola vopred prejednaná so zástupcami zamestnancov, čo samo o sebe je tiež dôvodom určenia neplatnosti výpovede. S prihliadnutím na skutočnosť, že súd prvej inštancie žalobu o určenie neplatnosti výpovede zamietol, nevykonal dokazovanie týkajúce sa náhrady mzdy, v tejto časti bude potrebné doplniť dokazovanie za účelom zistenia náhrady a následne vo veci náhrady mzdy rozhodnúť. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 369 ods. 1, 3 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Uviedla, že dovolaním napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu z dôvodu, že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Poukázala na to, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu, že žalovaná nepreukázala, že na základe Príkazu GR SP č. 5/2011 a Rozhodnutia GR SP č. BA-35087/2011 sa stal žalobca nadbytočný a nepreukázala ani príčinnú súvislosť medzi nadbytočnosťou žalobcu a organizačnou zmenou, okrem iného aj z dôvodu, že organizačná zmena sa podľa tohto príkazu GR SP údajne netýkala zníženia počtu pracovných miest na odbore úrazového poistenia, na ktorom žalobca v čase skončenia pracovného pomeru bol zaradený. V ďalšej časti dovolania podrobne rozviedla uskutočnené organizačné zmeny vykonané Príkazom GR SP č. 5/2011, rozhodnutím GR SP č. BA č. 35087/2011 zmenu Organizačného poriadku od 1. marca 2011s poukazom na ktoré namietala nesprávny záver odvolacieho súdu o tom, že nebola nimi preukázaná nadbytočnosť žalobcu. Pokiaľ ide o ďalší dôvod, pre ktorý došlo k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie (v dovolaní sa zrejme nesprávne uvádza „k zrušeniu“, viď bod 2. dovolania), že výpoveď daná žalobcovi nebola prerokovaná v súlade s § 74 Zákonníka práce, a to z dôvodu, že žiadosť žalovanej o prerokovanie neobsahovala náležitosti podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce, dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci. Poukázala na to, že napriek tvrdeniam uvedeným v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, že odvolací súd sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, odvolací súd zjavne nezohľadnil komplexne a objektívne zistený skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu nevychádzal pri rozhodovaní. Z uvedených dôvodov žiadala, aby dovolací súd zohľadnil rozpornosť tvrdení odvolacieho súdu uvedených v odôvodnení jeho rozhodnutia, a aby zmenil napadnutý rozsudok a žalobu zamietol v celom rozsahu. V prípade, ak by nedošlo k zmene napadnutého rozhodnutia, žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, nakoľko tento nevychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť, resp. pri inom právnom posúdení dôvodov podaného dovolania, dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania včítanie trov právneho zastúpenia v plnom rozsahu. Poukázal na to, že žalovaná podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP pre nesprávne právne posúdenie, no v skutočnosti odôvodňuje dovolanie namietaním skutkového stavu ustáleného odvolacím súdom. Žalovaný sa podrobne vyjadroval k realizácii organizačných zmien u žalovanej i k spôsobu prerokovania výpovede. V závere uviedol, že najpodstatnejšie pri uvádzanom dovolacom dôvode žalovanou je, že ním žalovaná namietala skutkové zistenia a zistenie skutočného stavu odvolacím súdom, pričom v dovolacom konaní je neprípustné preskúmať skutkový stav zistený odvolacím súdom,

ktorým je podľa § 442 CSP dovolací súd viazaný; pre nedostatok alebo nesprávnosť skutkového stavu dovolanie nie je prípustné, výlučne len pre dôvody obsiahnuté v § 420 (tieto v dovolaní žalovaná neuplatnila) a § 421 CSP. V tej časti dovolateľka neuvádza, v čom má spočívať nesprávne právne posúdenie (ktorým právnym predpisom a z akého dôvodu) a neuvádza ani, od akej ustálenej praxe, ktorým rozhodnutím dovolacieho súdu sa mal odvolací súd odkloniť a neuvádza, ani ktoré konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu rozdielne rozhodovali, preto dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP nie je preukázaný. Z tohto dôvodu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [vid' napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

9. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016 a 6Cdo/113/2017).

10. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2017, 1Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016).

11. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho

súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ i c/ CSP sa sleduje zámer minimalizovať (a) nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, (c) rozdielnosti v rozhodovaní dovolacieho súdu a tým prispieť k jednotnému rozhodovaniu.

13. Žalovaná prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Pre obidve procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

15. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

16. Dovolateľka v dovolaní namieta, že je nesprávny „právny“ záver odvolacieho súdu, že nebola preukázaná nadbytočnosť žalobcu na základe organizačných zmien vykonaných príkazom GR SP č. 5/2011 a rozhodnutím GR SP č. BA-3508/2011 a tiež príčinná súvislosť medzi nadbytočnosťou žalobcu a vykonanými organizačnými zmenami. Za nesprávny považuje aj záver odvolacieho súdu navyše o nesplnení ďalšej hmotnoprávnej podmienky platnej výpovede v zmysle § 74 Zákonníka práce a to o nedostatku prerokovania výpovede danej žalobcovi so zástupcami zamestnancov, a to z dôvodu, že žiadosť o prerokovanie výpovede neobsahovala náležitosti podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce.

17. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) a „rozdielneho rozhodovania“ (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná. Otázkami takejto (skutkovej) povahy je v danom prípade otázka preukázania nadbytočnosti zamestnanca v dôsledku vykonaných organizačných zmien, otázka existencie príčinnej súvislosti medzi príčinou, t.j. organizačnou zmenou a jej následkom (nadbytočnosťou žalobcu). Príčinná súvislosť sa nepredpokladá, ale jej existencia sa musí preukázať na podklade skutkových zistení obstaraných v procese dokazovania. Z vyriešenia skutkovej otázky tiež potom vyplynul skutkový záver odvolacieho súdu o nedostatku príčinnej súvislosti medzi organizačnými zmenami a nadbytočnosťou žalobcu, čo viedlo k záveru o neplatnosti výpovede danej žalobcovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

17.1. Z obsahu dovolania žalovanej odôvodneného § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je zrejmé, že žalovaná nekonkretizovala právnu otázku, na riešení, ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačila žiadne konkrétne rozhodnutie, stanovisko, judikát najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu vid' bod 15.) od záverov, ktorého sa odvolací súd odklonil. Vyššie uvedená dovolacia argumentácia žalovanej o nesprávnosti skutkových záverov odvolacieho súdu je preto neopodstatnená a nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

18. Dovolací súd ďalej skúmal, či prípustnosť dovolania nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov, teda ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

18.1. Dovolateľka aj pri odôvodnení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ nevymedzila konkrétnu právnu otázku, ktorá je podľa nej riešená dovolacím súdom rozdielne a v dovolaní žiadnymi konkrétnymi rozhodnutiami najvyššieho súdu nepreukázala, že dovolací súd pri posudzovaní predmetnej veci rozhoduje rozdielne, t.j. že by v skutkovo a právne obdobných prípadoch (dovolacích konaniach) prijal odlišné právne závery.

19. Pokiaľ ide o splnenie ďalšej hmotnoprávnej podmienky platnej výpovede a to prerokovanie výpovede so zástupcami zamestnávateľa podľa § 74 Zákonníka práce, dovolateľka v dovolaní namieta nesprávnosť právneho záveru odvolacieho súdu, že žiadosť zamestnávateľa neobsahovala náležitosti podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce, z ktorého dôvodu nebola táto hmotnoprávna podmienka platnej výpovede splnená. Z hľadiska obsahu dovolania žalovanej, pokiaľ ide o splnenie vyššie uvedenej hmotnoprávnej podmienky platnej výpovede (§ 74 Zákonníka práce) možno za právnu otázku, v ktorej sa podľa dovolateľky odvolací súd odklonil od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), považovať otázku splnenia hmotnoprávnej podmienky výpovede, a to otázky náležitostí žiadosti o prerokovanie výpovede odborovým orgánom v zmysle § 61 ods. 2 Zákonníka práce.

19.1. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Keďže dovolateľka v dovolaní neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jej názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mala dovolateľka na mysli. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikróčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

20. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje (ako už bolo vyššie uvedené - vid' bod č.18.) aj z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov. V danom prípade žalobkyňa v dovolaní uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jej názoru došlo v konaní pred odvolacím

súdom, avšak neoznačila konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, v ktorých by dovolací súd rozhodoval rozdielne než odvolací súd. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobkyňou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

21. Z obsahu dovolania žalovanej je zrejmé, že dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu, teda vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej, t.j. v časti o určenie neplatnosti výpovede a tiež aj vo výroku, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti o náhradu mzdy a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie.

21.1. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (ktoré je súčasťou rozsudku), nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje. V súvislosti s podaným dovolaním, ktoré smeruje aj proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým v časti o náhradu mzdy bola vec vrátená na ďalšie konanie, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie č. R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“. Preto aj v tejto časti bolo potrebné dovolanie ako neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

22. So zreteľom na uvedené, keďže žalovaná nevymedzila dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP, absenciu takejto náležitosti dovolací súd považoval dovolací súd za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.